

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av Degerfors
kommuns ansvar för grundskola**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av avseende de förutsättningar huvudmannen skapar för att eleverna får en likvärdig utbildning. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att ge elever förutsättningar att nå de nationella målen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer huvudmannens arbete inom två områden, se bilaga 1. Inom varje område bedöms om huvudmannen uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan lämna en framtätsyftande kommentar.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att myndighetens kvalitetskriterier uppfylls i följande utsträckning:

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Huvudmannen gör i låg utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver genomföra analyser av elevernas studieresultat och upplevelse av trygghet för att finna relevanta förklaringar till variationer och skillnader i resultat mellan skolenheter, ämnen, elevgrupper och kön. Förklaringarna behöver ha tydliga belägg och relatera till hur utbildningen genomförs samt till vilka förutsättningar skolenheterna får av huvudmannen.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Huvudmannen har i låg utsträckning vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla ett systematiskt arbete för att ta reda på vilka kompensatoriska behov som finns hos elever i grundskolan och vidta åtgärder så att alla elever utifrån sina förutsättningar får möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **21 november 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:8889) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

1 kap. 9 §, 4 kap. 3, 5–7 §§, 5 kap. 3 § skollagen
--

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen gör i låg utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorer, representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Analys av studieresultat

Huvudmannen genomför inte någon uppföljning av studieresultat som kan utgöra grund för analys. Huvudmannen sammanställer inte studieresultat för de olika skolenheterna. Därmed saknar huvudmannen underlag för att analysera vad som påverkar och orsakar elevernas studieresultat.

Huvudmannen ger inte heller några tydliga riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Visserligen begär huvudmannen att skolenheterna gör kortfattade lägesbeskrivningar i form av rapporter avseende respektive enhet vid hel- och halvår, men i detta arbete ingår inte några indikatorer för att följa upp och bedöma måluppfyllelse över tid. I stället bedöms målen uppfyllda genom att en beskrivning och bedömning av behov av stöd till berörd verksamhet har redovisats. De

återrapporeringar som rektorerna sammanställer har i huvudsak formen av verksamhetsberättelser där det återges vad man arbetat med sedan tidigare rapporteringstillfälle, ibland med understöd av resultat från enkäter eller utfall av studieresultat på den egna skolenheten.

Skolenheternas återrapporeringar sammanställs i en gemensam rapport halvårsvis som redovisas för nämnden. Denna rapport innehåller dock inte i övrigt sammanställningar eller jämförelser av studieresultat eller

förklaringar till skillnader i resultat mellan exempelvis skolenheter, olika ämnen, årskurser eller kön.

Analys av trygghetsresultat

Huvudmannen genomför inte någon uppföljning av trygghetsresultat som kan utgöra grund för en analys. På skolenheterna används ett kommungemensamt enkätverktyg för att ta fram enkäter och efterfråga elevernas upplevelse av trygghet. Skolenheterna använder verktyget med olika frekvens utifrån de lokala behoven av att undersöka tryggheten. På motsvarande sätt som rörande studieresultat sammanställer inte huvudmannen resultat om tillståndet på skolenheterna vad gäller elevernas trygghet. Den skolenhet som utgör kommunens högstadium använder ännu inte enkätverktyget, men tanken är att de ska börja med det. Samtliga skolenheter har även forum i form av trygghets- eller likabehandlingsråd som används i tillägg till de undersökande enkäterna för att få kunskap om bland annat elevernas upplevelse av trygghet. Huvudmannen följer dock inte upp hur skolenheternas trygghetsarbete ser ut eller fungerar. Den information som nämnden delges och som kan kopplas till trygghetsresultat utgörs av kränkningsanmälningar. Dessa sammanställs och kommer nämnden till del, men det har inte genomförts någon samlad analys av eventuella mönster i resultaten och huvudmannen har inte heller givit rektorerna i uppdrag att undersöka och återredovisa om detta. Vid något tillfälle har rektorer fått komma till nämnden för att berätta om hur de arbetar med trygghet och för att motverka kränkningar och det har då uppmärksamats att någon skolenhet stack ut med ett större antal kränkningsanmälningar. Det har dock inte initierats någon vidare analys med utgångspunkt i detta. Någon gång har dialog förts mellan rektorer och nämnd avseende skillnader i kränkningsanmälningar med utgångspunkt i om eleverna är flickor eller pojkar, men denna dialog dokumenterades inte och föranledde inte heller någon vidare analys eller något riktat uppdrag till rektorer eller förvaltning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver genomföra analyser av elevernas studieresultat och upplevelse av trygghet för att finna relevanta förklaringar till variationer och skillnader i resultat mellan skolenheter, ämnen, elevgrupper och kön. Förklaringarna behöver ha tydliga belägg och relatera till hur utbildningen genomförs samt till vilka förutsättningar skolenheterna får av huvudmannen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte följer upp och analyserar studie- och trygghetsresultat i grundskolan på övergripande nivå. Utan ett sådant systematiskt arbete har huvudmannen inte möjlighet att fatta underbyggda beslut för att utveckla verksamheten. Det analysarbete som bedrivs på skolenhetsnivå sker utan tydlig styrning och ledning från huvudmannen vilket medför en risk för att uppföljning och analys på skolenhetsnivå inte blir likvärdig och inte heller kan tas tillvara på övergripande nivå.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår (s. 15) bland annat att huvudmannen bör skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på huvudmannanivå och för hur enheternas kvalitetsarbete ska tas tillvara, se till att styrning, ledning, organisation och uppföljningssystem stödjer kvalitetsarbetet på såväl huvudmannanivå som enhetsnivå, samt se till att rektorer och annan berörd personal kan använda ändamålsenliga former för uppföljning och analys av utbildningen.

Vidare framgår (s. 20) att huvudmannen bör se till att det finns dokumentation för alla skolformer som är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på huvudmannanivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Huvudmannen bör även skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för huvudmannens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom huvudmannens verksamhet.

Huvudmannen bör även (s. 30) med utgångspunkt i uppföljningen analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen för den samlade verksamheten, analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning eller utvärdering behöver genomföras samt använda analysen som underlag för dialoger med enheter om utvecklingsbehov. Vidare bör huvudmannen identifiera

utvecklingsområden och därefter besluta vilka insatser som ska prioriteras för att de nationella målen ska uppfyllas.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att utveckla sin analys av verksamheternas studieresultat och resultat av trygghetsarbetet så att den fokuserar på vad det är i den egna verksamheten som påverkar resultaten. Ett första steg är att jämföra resultaten mellan olika skolenheter, ämnen, elevgrupper och kön för att hitta variationer och mönster som kan ge förklaringar till vad eventuella skillnader beror på. I ett sådant analysarbete är det viktigt att också inkludera analyser av resultat över tid för elevgrupper, att följa elevers progression genom skolsystemet samt även analysera betygssättningen inom olika enheter och ämnen för att försäkra sig om att den är så likvärdig som möjligt. För att kunna göra sambandsanalyser är det viktigt att både studie- och trygghetsresultat analyseras utifrån olika parametrar. Att ställa olika underlag i uppföljningen mot varandra kan ge förklaringar till vad det är i undervisningen respektive trygghetsarbetet som påverkar resultaten. En viktig aspekt är att undersöka samband mellan resultat och de förutsättningar skolenheterna får från huvudmannen för att identifiera orsaker som kan förklara resultaten och för att synliggöra vilka utvecklingsinsatser som bör prioriteras i det fortsatta arbetet. En god analys omfattar förklaringar till såväl högre som lägre resultat. Det är också viktigt att ge belägg för de förklaringar som förs fram. För vidare läsning om arbete med systematiskt kvalitetsarbete hänvisas till Skolverkets underlag om det nationella kvalitetssystemet.¹

Huvudmannens kompensatoriska arbete

1 kap. 9 §, 2 kap. 8 § och 4 kap. 7 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen har i låg utsträckning vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorer, representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

¹ Skolverket (2025), Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det, [Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det - Skolverket](#) (2025-05-19)

Analys inför beslut om kompensatoriska åtgärder och fördelning av resurser

Huvudmannen undersöker inte hur elevers förutsättningar och behov påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Då det inte finns någon samlad uppföljning av studie- och trygghetsresultat kan inte heller en sådan ligga till grund för en analys rörande hur elevers olika behov och förutsättningar påverkar deras möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen. Längre tillbaka har huvudmannen genomfört en analys av hur hänsyn till socioekonomiska faktorer skulle kunna påverka resursfördelningen. Den visade att det skulle ge en liten effekt för skolenheter i centralorten samtidigt som mindre skolenheter utanför centralorten skulle påverkas negativt. Efter detta har dock inget ytterligare analysarbete genomförts i syfte att undersöka om det finns elevgrupper som skulle kunna vara i behov av kompensatoriska åtgärder eller om det finns skolenheter i behov av stöd från huvudmannen utifrån kompensatoriska behov. Huvudmannen har exempelvis inte genomfört någon analys av skolenheternas tillgång eller behov av lärarresurser eller av behörighetsgrad hos lärare på olika skolenheter som skulle kunna utgöra grund för kompensatoriska åtgärder eller resursfördelning. Huvudmannen genomför inte heller några uppföljningar eller analyser med koppling till resurser i form av lokaler, undervisningsmaterial eller övriga förutsättningar för att möta elevernas behov för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Kompensatoriska åtgärder och fördelning av resurser

För närvarande fördelar inte huvudmannen resurser eller genomför andra åtgärder i kompensatoriskt syfte. Det finns inte heller några centrala resurser som huvudmannen kan styra mot verksamheter utifrån behov. Den fördelning av resurser som sker i relation till skolenheterna styrs förvisso av olika parametrar som enhetens storlek och andelen nyanlända elever, men det sker ingen uppföljning av huruvida denna fördelning är ändamålsenlig och bidrar till att eleverna når utbildningens mål.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla ett systematiskt arbete för att ta reda på vilka kompensatoriska behov som finns hos elever i grundskolan och vidta åtgärder så att alla elever utifrån sina förutsättningar får möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte genomför något arbete för att identifiera och möta behov av kompensatoriska åtgärder i grundskolans verksamheter. Givet detta genomförs inte heller sådana kompensatoriska åtgärder varför deras ändamålsenlighet inte heller kan följas upp. Avsaknaden av en analys och ett kompensatoriskt arbete riskerar att elever inte får de förutsättningar de behöver för att nå målen med utbildningen.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat (s. 37) att en viktig del i huvudmannens planering för utbildningens genomförande är att tydliggöra vilka förutsättningar som krävs för att utbildningen ska kunna genomföras utifrån de nationella målen utifrån exempelvis ekonomiska resurser. Framför allt är det viktigt att huvudmannen anger hur resurserna ska fördelas med hänsyn till varje skolenhets förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar ett kontinuerligt och systematiskt arbete där hela styrkedjan samarbetar för att skapa möjligheter att kompensera för skillnader i elevers olika förutsättningar och behov i undervisningen. Det är till exempel viktigt att det finns rätt kompetens och fungerande rutiner på alla nivåer för att tidigt identifiera elever som är i behov av anpassningar, stöd eller stimulans. Utifrån en behovsanalys kan huvudmannen fördela både ekonomiska och personella resurser med syfte att kompensera för identifierade skillnader inom och mellan verksamheter. Särskilda kompensatoriska insatser kan behöva riktas till skolenheter utifrån socioekonomiska förutsättningar och till elever med särskilda behov i sitt lärande. För vidare läsning kring

kompensatoriskt arbete hänvisas till Skolverkets underlag om det nationella kvalitetssystemet.²

På Skolinspektionens vägnar

 Albin Hultman

Föredragande
Signerat av: Albin Hultman

 Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare
Signerat av: Sarah Vinterlycka

I handläggningen av ärendet har även utredare Anders Berggren medverkat.

² Skolverket (2025), Faktorer för framgångsrik skolutveckling, [Faktorer för framgångsrik skolutveckling](#), (2025-05-19)

Bilaga 1: Underlag för bedömning planerad kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med rektorer
- En gruppintervju med förvaltningspersonal
- Två intervjuer med ansvariga politiker.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var huvudmannens styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

För huvudmannen granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning det finns en förklarande ansats i huvudmannens analys av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning huvudmannen har vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Skolinspektionen har i den regelbundna kvalitetsgranskningen valt ut två väl definierade och begränsade granskningsområden i syfte att få en djup

förståelse av hur huvudmannen arbetar inom dessa områden inom en specifikt utvald skolform. De två ovanstående områdena representerar inte hela huvudmannens arbete. Inom huvudmannens ansvar för skolan finns många viktiga områden som tillsammans bildar huvudmannens samlade ansvar för sin verksamhet och det finns därmed andra områden som är betydelsefulla för ett framgångsrikt arbete. Granskningen ger dock en god inblick i med vilken kvalitet huvudmannens arbete sker inom ovanstående områden.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om huvudmannen

Skolinspektionen besökte huvudmannen den 1–2 april 2025. Besöket genomfördes av utredarna Albin Hultman och Anders Berggren. Degerfors kommun är huvudman för sex grundskolor. Enligt officiell statistik för läsåret 2024/2025 var 842 elever inskrivna i grundskolorna.